

בשקט גמור מתחוללת מאחורי הקלעים מהפכה בצמרת המדינה והמפלגה - סילוקם הסופי של כל נאמני בן-גוריון בזה אחר זה

לראשיהממשלה לנקוט בצעד האחילי והרה"הסכנה של הכרזה על קבוצת אל ארד כעל ארגון בלתי-חוקי, ביים לצורך זה פרובוקציות חסרות-שחר.

זוהי פעולתו הגלוויה. מאחורי-הקלעים היתה פעולתו מסוכנת עוד יותר. הוא חיבל במזיד בכמה וכמה נסיגות של בעלי רצון-טוב, לקשר בין יהודים וערבים, ליצור מסגרות של ידידות. הוא עשה זאת, לא מעט, מתוך שיקולים של ביורוקראט נחות - מתוך קינאה בזולתו, מפני שנעלב, או כדי להוכיח את חשיבותו.

מועמד נוסף לסילוק - חנוך גיבתון, מנהל שירות-השידור.

הקרב האחרון על הפרשה, הוכיח מה חשובה השליטה המוחלטת על מכשיר השידור. גיבתון אמנם הלך עם הזרם, עזר לאשכול, אך איננו נמנה עם נאמניו המושבעים. יהיה עליו ללכת.

בן-גוריוניסט מובהק אחר, מנאמני שמעון פרס, שיתכן ויצטרך להסיק את המסקנות - במוקדם או במאוחר - דויד לנדור, מנהל לשכת-העיתונות הממשלתית, תפקיד החשוב בעיקר בגלל השפעתו הרבה על עתונאי-חזק.

סופו של ארתור היפה

לאחר משרד ראשיהממשלה, יבוא תורו של משרד-הבטחון. אשכול השאיר אותו לשלב השני, מתוך הנחה שזה שטח עדין יותר, בגלל נוכחותו של שמעון פרס. למעשה, כבר החל ניטרול משרד-הבטחון.

הושם קץ לאחד התהליכים העיקריים של תקופת הבטחוניזם - התרוקנות צה"ל מתוכנו, הפיכתו לזרוע-מישנית של-מיפלצת מטושטשת שהתקראה "מערכת הבטחון", ושלא היתה למעשה, אלא שלט לקבוצת העסקנים המפלגתיים שהשתכנו במשרד-הבטחון.

לכל זה אין עוד זכר. כיום קיים קשר ישיר בין שריהבטחון לרמטכ"ל, תוך מגע עם ועדתי-השרים לענייני-בטחון - בלי מגע עם מנהיגיהם.

זהו מצב טבעי - אך בימי בן-גוריון אי אפשר היה להעלותו על הדעת - בן-גוריון לא נכנס למעשה לענייני-הבטחון, השאיר יד חופשית לשמעון פרס.

כיום קורה שסגן שריהבטחון אינו יודע מה מתרחש בעניינים צבאיים, אינו שותף להכרעות חשובות ביותר, שומע עליהם רק לאחר-מעשה.

כדי לעקוף לחלוטין את פרס, יש צורך במנהל-כללי שיעמוד במגע ישיר עם השר.

בתום הרעש - קול דממה דקה. הכל נדם. הסערה שככה. עם שובו של לוי אשכול לראשות הממשלה המחודשת, נדמה כי הכל חזר לקדמותו.

דויד בן-גוריון חוסל מבחינה פוליטית. האיש שעוד אתמול רעדו הכל למישמע קולו, הפך למעין בדרן-נודד, המציג את המיספר הקבוע שלו - "האמת והצדק" - בפני כל קהל. הוא ממלא את האולמות בסקרנים, המעוניינים לראות את הקוריוז המכור.

אנשי בן-גוריון בממשלה, נשארו על כנם. איש לא חוסל, איש לא סולק. עתוניהם מלאים ידיעות על תוכניהם לעתיד, על המיבצעים המזהירים שהם מכינים לקראת החזרה, ועוד ועוד.

אולם כל זה - למראית עין.

מאחורי-הקלעים מתרחשים דברים המגיעים לממדים של מהפכה. לאחר שנחל את הנצחון המלא, רודף עתה לוי אשכול אחרי ארמי המובס.

זוהי מהפכה שקטה, אבל מכרעת. בזה אחר זה מפולקים אנשי בן-גוריון מעמדותיהם במנגנון השלטון. בזה אחר זה נתפסות העמדות על-ידי אנשים חדשים - אנשי של לוי אשכול.

כך עף קולק

הדבר נעשה שלבים-שלבים. אשכול מכלה את גוש יריביו כמו בצעתי-נקיק - הפרוטה אחרי פרוטה. כל מעשה בפני עצמו, נראה קטן, וזכה רק לידעה צנועה בעתון. אבל הסך-הכל מצטרף לתמורה הגדולה ביותר מאז קום המדינה.

בשלב הראשון נערך הטיהור במשרד ראשיהממשלה - גוף שיש לו סמכויות עצומות, שהצטברו שם במשך השנים, כמעט באקראי.

תחילה עף האיש מיספר 1 - טדי קולק.

היו ימים כשקולק היה העוזר הראשי של בן-גוריון, ראש כל נערי-החצר. כינתיים דהה במיקצת זוהר וצעירים אחרים תפסו את מקומו ליד איוון הזקן. אולם עדיין נותר בידי קולק כוח שלטוני רב מאד.

סמכויות המשרד כוללות - שירות-השידור (ובקרוב הטלביזיה), מינהל-ההסברה, לשכת העתונות הממשלתית, המועצה האומית למחקר ולפיתוח, השלטון העליון בעניינים ערביים, רשות התיכונן הכלכלי. למעשה היתה השפעתו רבה יותר, בהיותו הגוף הקרוב ביותר לראשיהממשלה.

אשכול החליט לתת למשרד זה משמעות חדשה, גדולה עוד יותר.

הטיהור הגדול

מטרה זו הושגה עם סילוקו של אשר ("ארתור") בן-נתן ומינויו של משה קשתי במקומו.

ארתור העדין לא היה מעולם מנהל "חזק". הוא כיהן בתפקידו מפני שהסמכויות האמרי תיות של המנהל היו נתונות בידי פרס. בכוא מנהל אמיתי, תתרוקן שליטתו של פרס מרוב תפקידיו הנותרים.

לא קל היה למצוא מקום לארתור. השבוע נרמז כי הפתרון ימצא בכון - מקום מתאים לבן-נתן, שנוצד בחינה והדומה לקורט יורגנס. אך ספק אם המקום החדש יהיה בעל משמעות רבה. כי הסכמי-השילומים מתקרב לקיצו, גרמניה מסרבת לכונן יחסים דיסלומטיים עם ישראל וכל הנציגות הישראליות בכון עומדת בסמך-שאלה. יתכן כי ארתור יקבל דרגה אישית של שגריר, יעמוד בראש הנציגות בימי גטיסתה.

חיסולו של שמעון פרס

בכך לא יסתיים הטיהור הבטחוני. לאחר ארתור ילכו רבים אחרים, בכל ורועות המשרד. במקום הטיפוס של הבטחוניסטי-ירוק-הלהבות יבוא סוג חדש של אנשים, שיחיימו יותר לגישתו של הרמטכ"ל החדש הקובעת כי צה"ל הוא גוף מקצועי, בלתי-פוליטי, טכני, המבצע פקודות ותו לא.

מה יישאר, לאחר כל אלה, משמעון פרס? הוא יהפוך למה שהוא באמת - סוחר נשק.

גם זה לא איריך ימים. ברור לגמרי כי לא יישאר במשרד-הבטחון לאחר הבחירות הבאות, לא יגשים את חלומו להיות שר לענייני-רדע. תפקידו שיוהה אותו עם אחד המיבצעים הגדולים ביותר של המדינה.

במיקרה הטוב ביותר - ואם לא ישתנו התנאים, עד אז, לרעתו עוד

הוא עצמו מתכוון להיות ראשי-ממשלה אמיתי - איש העומד מעל לשרים והנותן להם הוראות והנחיות - בניגוד לבן-גוריון שהתעניין אך ורק בענייני חוץ ובטחון.

לכן מתכוון אשכול להפוך את משרד ראשיהממשלה לראש כל משרדיהממשלה.

טדי קולק זה דרוש לו אדם חזק, אדם שהוא יכול לתת בו אימון מוחלט. כלומר: לא קולק לא הסתיר, שונשאר נאמן לבן-גוריון. כדי להבהיר לו שהגיע זמנו להתפטר מרצון, נאמר לו שהמשך כהונתו בתפקיד, תלוי במתן הצהרת-אימונים פומבית ובלתי-מסוייגת לראשיהממשלה החדש.

לקולק לא הושארה כריחה אלא לפרג.

כך נאלץ להתפטר - מבלי שיוכל אפילו להעמיד פנים שהוא עושה זאת מרצון. האיש שידיו היו בכל העסקים הכשרים (והפחות-כשרים) של תקופת בן-גוריון, שהכל התחננו לחסדיו - חוסל.

הטיהור במשרד ראשיהממשלה

את היתה התחלה בלבד. כל הבן-גוריוניסטים במשרד הבינו: אם בארו נפלה השלהבת, מגיע אף תורם של אווובי-הקיר.

מי שלא הבין זאת בעצמו, באו ואמרו לו. הראשון היה אורי לובראני.

שמו של לובראני קשור בכמה וכמה עסקי-ביש. האיש שעלה מלא-כלום, ושאיש לא הבין מעולם מהם הכשרונות המיוחדים שהביאו לעלייתו, כיהן בשעתו כיועץ ראשיהממשלה לעניינים ערביים. או עורך סקננאל לאומי, כאשר אמר שערביי ישראל, מצטערים על שאדולף אייכמן לא סיים את מלאכתו.

כאשר הגיע אשכול לשלטון, לא ראה עצמו חזק די צורכו כדי לסלק את לובראני. האיש הפך מזכיר מדיני של ראשיהממשלה, במקומו של יצחק נבון. (נבון היה הבן-גוריוניסט היחיד, שהיתה לו ההגינות האלמנטארית להתפטר, כשהלך הבוס.)

כשהתחזק אשכול, החליט שעל לובראני ללכת. זה היה עוד לפני התחדש הפרשה. הוא לא רצה לבצע את הפטרורין תורת הפרשה, או מיד לאחריה, מחשש פן ייראה הדבר כמעשה-נקמה. אולם עתה הניעה תורו של לובראני, השבוע פוטר.

מעטים יצטערו על כך. כי לובראני, אולי יותר מכל שאר הצעירים, מסמל את הבטחוניזם בשלבי האחרונים: יהיר, שיטחי, חסרי-מעוף, שוביניסטי גם.

מי הדליף את הסודות?

בכך לא יפסק הטיהור הכללי במשרד ראשיהממשלה. להיפך, הוא עתיד להתגבר. אחת החתיפות לכך - אמנות אשכול, כי סודות משרדו הודלפו בשיתחיות לבן-גוריון, עזרו לו לנהל את מלחמתו באשכול.

קורבן נוסף - רחבעם עמיר, כיום יועץ ראשיהממשלה לעניינים ערביים.

על הליכתו של עמיר יצטערו עוד פחות מאשר על הליכת לובראני. בימי כהונת עמיר, התדרדר המצב ברחוב הערבי, כשם שלא התדרדר מעולם מאז קום המדינה. עמיר אחראי להידוק המימשל הצבאי, במסחה של "הקלות מרחיקות-לכת". הוא ניצח על הפקעות-הארמות האחרונות. הוא המציא את "הרשימה השחורה" הגלוויה. הוא שיעץ

טדי קולק וארתור בן-נתן: המנהלים הכלליים עפים